

## הלכות הנהגת אדם בבקר סימן ג ד

## באר הגולה

פ' שה' שם צ' רמב"ם  
פירק בא מהלכות אישות  
ק' ר"י בספר הקציה  
ר' שם בספר רבקה  
ש' קמ"ג סימן קנ"ו  
ת' מפת טו

(פרוש, קרקע שאינה בתולה, אלא כגון של ארץ חרושה): **יד.** \* ויזהר שלא יאחז באמה וישתין, אם לא מעטרה (ב) ולמטה (ג) מפני שמוציא שכבת זרע לבטלה, **א**לא אם בן (ד) הוא נשוי. **ו**ומדת חסידות לזהר אפילו (ז) (ח) הנשוי: **טו.** אפילו מי שאינו נשוי מתר לסיע (ט) בפניצים: **טז.** \* ולא התר לנשוי לאחז באמה אלא להשתין, אכל (י) (יא) להתחבך לא: **יז.** המשתקה נקביו עובר משום (יב) (יג) בל השקצו:

**ד דיני נטילת ידים, וכו' כ"ג סעיפים:**

**א.** אירחץ ידיו (ב) ויברך על (ב) נטילת ידים. (הגה ויש אומרים (ג) גם אשר יצר

A בכתב ט

### שערי תשובה

### באר היטב

• כל השקצו, עין באר היטב. ועין בהבאות שור ביונה צעה סימן יג סעיף קטן יב שנקטק דהא דמשהה נקביו שעובר על כל השקצו אם הוא מראוי ויחזק או מרבה, וכן לשם פתח דרך דבמות דאמר חמשה אמוצאי אעקר מפרקא דרב הונא, עין שם. ועין מה שכתב בשו"ת בית אפרים חלק אבן העזר סימן ב מה שכתב בזה. ועין לקמן סימן צב. וכתב בספר ערוך להם למוריק"ש דמשהה מלהפית אינו עובר בבל השקצו, עין סימן ק"ג, עד כאן לשונו. ועין במגן אברהם סוף סעיף קטן ד:  
• נטילת ידים. עין באר היטב. ועין במחזיק ברכה בשם אור צדיקים למר"ם פאפר"ש שכתב בשם מר"ם יגרי"ן, שאין רוח רעה סרה מהידים שחריט עד אחר הנגוב, ולפי זה לא יברך עד שיתגב, דלא כמו שכתב בשם סדר היום ונקט הגדולה (קביאו הפגן אברהם, וכמו שכתב באר היטב). וגם יתב הידים תחלה ואחר כך רוח הפגים. ולפי מה שכתב בהור דדחמא ודא איפא בבית הפסא כ"ו, אם יגב ידיו ולא רחץ ידיו ויהלך לבית הפסא ורחץ ידיו, צריך שיתגב ואחר כך רוח הפגים, עין שם. ומנהגנו לרחץ הפגים בלא נגוב ידים תחלה, ומי שרצה להחמיר בזה, מפל מקום יוכל לילך לקח מטפחת לנגב ידיו אף שהוא רחוק ממנו ויחזק מארבע אמות, דלענין זה אין להחמיר כל כך וכמו שכתב בסיומן א, עין שם:

### באור הלכה

רגיל להראות טעמי תורה, ושאר מעשיו עושה בשמאל, הרי הוא ככל אדם ומקנה בשמאל דעלמא. ועין בארצות חסיים שהארץ בזה, ולדבריו ויזהר הדיו כמו שכתבנו בשם הפרי מגדים הלבושי שדר, ואם כותב בימין ושאר מעשיו עושה בשמאל, לדבריו גם כן הרי הוא ככל אדם: **יד \* יזהר שלא יאחז וכו'.** רוצה לומר, אפילו אם אין לו עפר תחתיו ומקום מדרון, ואי אפשר לו להשתין בישיבה, ויכול לבא על ידי זה ללעז על בניו על ידי המניעות בשלא יאחז באמה, אפילו הכי אסור. בית יוסף: **טז \* לא התר וכו'.** אכל להתחבך לא. וכן מה שהתיר למי שאינו נשוי למטה מעטרה, גם כן לא התיר רק להשתין (ארצות חסיים). ועין במשנה ברורה שכתבתי דמתר לסקר וכן המתוחן, דלא צריע מעל ידי מטילת עבה, ובפרט אם נסבד כלשית החוסקת המוכר במגן אברהם דלמטה משבורו, רוצה לומר, במקום מילתו:

ויש מפסקין גם על ידי מטילת עבה, משום דלא ידעינן שעורו: **טז (ז) להתחבך לא.** לפי שהחבך מביא לידי תמום, ובכל יבא לידי שכבת זרע. ועין בתיי אדם שמתיר על ידי בגד עב, ומתר לסקר וכן המתחנן, אך שלא יגע אז באמה בידו. ועין בבאור הלכה: **יז (א) בל השקצו.** ואם משהה עצמו לקטנים, עובר משום בל השקצו ומשום שלא יהיה עקר. והמשקא מלהפית (ט) אינו עובר על בל השקצו, גם האסור בל השקצו (ט) נדחה מפני כבוד הכרית, כגון המשקה נקביו עד שימצא מקום צנוע ובהא וכו'. וזהו מהו מילתו קודם להטות היטב, כי צוזה מקומה במשהו, כמו שכתוב בסיומן עו סעיף ה. וטוב (ט) לרחוץ פי הטבעת כמים או ברוק:

**א (א) רחץ ידיו וכו'.** יש על זה שני טעמים. (א) הראש כתב, לפי שהידים של אדם עסקניות הן ואי אפשר שלא יגע בבשר המטנף בלילה, לזה תקנו תו"ל ברכה על הנטילה לקריאת שמע ולהפלה, והרשב"א כתב, לפי שפשתר אחר השנה אנו נעשים ככרית חרושה, דכתיב תחשים לבקרים רבה אמונתך, צריכיני אנו להודות לו יתברך שבראנו לכבודו לשירתו ולברך שמו. ועל דבר זה תקנו בפתח כל אותן הפרכות שאנו מקריני ככל בקר, לכן גם דבר זה תקנו בפתח להתקדש בקדשנו ולשל ידיו מן הכלי כהנה שנקדש ידיו מן הכיור קדם עבודתו. ולהלכה אנו תופסים כשני הטעמים להקרא לענין נטילה, וכדלקמן בזה הסימן. ואם לא ברוך על נטילת ידים קדם התפלה, שוב לא יברך אחר התפלה לכלי עצמא (וחי אדם): **(ב) ויברך.** ומי אחר הנטילה יברך ואין צורך להמתין על הנגוב, (ג) וגם הנגוב אין מעבב. ויש מתמירין שלא יברך עד אחר שיתגב ידיו, דסבירא להו דאין רוח רעה סר מהידים עד אחר הנגוב, וסבירא להו דאסור לברך בידים שרותי רעה שורה עליהם, אכל דעת הפוסקים אינו בן [ארצות חסיים]. כתב בסדר היום, שלא יגע במלבושו עד שיטל. ובגמרא לא משמע בן [מגן אברהם]. איתא בברכות דף נ"א, אל תשל חלוקך שרתית מיד השמש ותלבש, משום סכנת מציאתו, אלא ישלחו בעצמו ממקום שהוא שם, ואפילו אותו השמש (ד) כבר נטל דדיו. אמרינן בגמרא, רוחין אדם פניו דדיו ורגליו בכל יום משום כבוד קונו. ובמדינתנו שאין אנו הולכים יתפים אין צריך לרחוץ רגליו שרתית [פרי מגדים]: **(ג) גם אשר יצר.** הפסע (ט) משום דבבקר נעשה ככרית חרושה, וצריכיני אנו להודות לו, ונתקן בפרט אלפי נשמה [על הנשמה (גר"א)] ואשר יצר על יצירת הגוף, ויש עוד טעמים אחרים עין

### שער הציון

יג (ג) גמרא: **יד (ד)** עלת תמיד: (ב) ט"ז ויגן אברהם וכן מטיח דבריו יסף, דלא במחלוקת: **טז (ג)** אלהי רצה וכדתי יוסף: (ג) שם בשם כבוד שור: **יז (ג)** פרי מגדים: (ב) פרי מגדים: (ג) אחרונים:

**א** (ב) בבית יוסף: (ג) מגן אברהם סעיף קטן ו: (א) פרי מגדים: (ד) מגן אברהם ותר"א:

לוח עמוד היומיו: יום ר' כי אייר תשס"ב < יום ה' א איר תשס"ו < יום ו' ו' ניסן תשע"ב < שבוע יג אדר תשע"ו < יום א אדר א תשפ"ב